

PRAKSISOVERSIGT · ANKESTYRELSEN

Praksisoversigt over genoptagelse og forældelse i arbejdsskadesager

Ankestyrelsens og AES' praksis for genoptagelse efter § 41 og samspillet med forældelse efter § 36

Version 1 · Opdateret 29. maj 2026 · 27 afgørelser · 2001-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt samler Ankestyrelsens principafgørelser om genoptagelse af afgørelser om varigt mén og tab af erhvervsevne i arbejdsskadesager – som klageinstans over Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES, tidligere Arbejdsskadestyrelsen) – og holder dem op mod den parallelle domstolspraksis fra by-, lands- og Højesteret. Oversigten dækker tre adskilte spor: lovbestemt genoptagelse efter arbejdsskadesikringslovens § 41, genoptagelse på ulovbestemt (forvaltningsretligt) grundlag, og forældelse efter § 36 som en selvstændig spærre, der kan ramme et krav, selv om genoptagelsesadgangen består. Hovedmønstrene er, at genoptagelse inden for 5-årsfristen historisk kun krævede "væsentlige ændringer" i helbreds- eller erhvervsforhold, mens skadelidte efter fristen bærer bevisbyrden for årsagssammenhæng – et billede, som 2024-arbejdsskadereformen har skærpet ved at flytte dokumentationsbyrden frem til selve genoptagelsesansøgningen.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Ankestyrelsen kræver inden for 5-årsfristen alene, at der er sket væsentlige ændringer af skadelidtes helbredsmæssige og/eller erhvervmæssige forhold; spørgsmålet om årsagssammenhæng prøves først i den efterfølgende materielle behandling (princip 146-09, Højesteret 22. april 2009).
- 02** Ankestyrelsen pålægger skadelidte bevisbyrden for årsagssammenhæng mellem arbejdsskaden og en forværring, når genoptagelse anmodes efter 5-årsfristens udløb (princip 174-11, Højesteret 10. februar 2011).
- 03** Ankestyrelsen afviser genoptagelse, når en forværring med overvejende sandsynlighed skyldes degenerative forandringer eller andre forhold end arbejdsskaden – selv om der er sket en reel helbredsforværring.
- 04** Ankestyrelsen anvender 5-årsfristen ved henlæggelse på grund af manglende medvirken som en absolut frist regnet fra skadens indtræden, hvorfra der ikke kan dispenseres (princip 25-10 og U-38-01, § 36, stk. 2).

- 05** Ankestyrelsen genoptager på ulovbestemt grundlag ved nye væsentlige oplysninger, ændrede retsregler med tilbagevirkende kraft eller væsentlige sagsbehandlingsfejl – uden korte frister (princip 131-09 og 3-17).
- 06** Ankestyrelsen fastslår, at forældelse er irrelevant, hvis genoptagelse afvises og der dermed ikke er stiftet et nyt krav at forælde (princip 3-17).
- 07** Et krav på erstatning eller godtgørelse kan forældes efter § 36, stk. 2-4, selv om der fortsat er adgang til genoptagelse efter § 41, stk. 1 (Højesteret, BS-57184/2019-HJR).
- 08** Når AES faktisk genoptager en sag inden forældelse, løber en 3-årig tillægsfrist fra den nye endelige afgørelse, jf. § 36, stk. 4 (Højesteret, BS-53076/2023-HJR).
- 09** Efter 2024-reformen kræver Ankestyrelsen og AES, at den, der beder om genoptagelse, allerede ved anmodningen dokumenterer nye oplysninger med en vis sandsynlighed for både væsentlig ændring og årsagssammenhæng samt et ændret materielt udfald.
- 10** En part – også et forsikringsselskab eller en selvforsikret arbejdsgiver – kan ved langvarig passivitet fortabe adgangen til at anfægte en méngradsafgørelse (Højesteret, BS-31168/2023-HJR).

§ 1 Tre adgange til genoptagelse – og forældelse som selvstændig spærre

Arbejdsskadesager afgøres i første instans af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES, indtil 2017 Arbejdsskadestyrelsen), mens **Ankestyrelsen** er klageinstans. Allerede [Betænkning nr. 1142/1988 om revision af arbejdsskadeforsikringsloven](#) fremhævede, at Ankestyrelsen som rekursinstans har "en betydelig indflydelse på praksisdannelsen" på området – en indflydelse, der i dag udøves gennem principmeddelelserne.

Genoptagelse og forældelse udgør tre adskilte spor, som Ankestyrelsen behandler hver for sig:

- **Lovbestemt genoptagelse** efter [arbejdsskadesikringsloven § 41](#) – af både anerkendelsesspørgsmålet og spørgsmålet om ret til erstatning og godtgørelse.
- **Ulovbestemt (forvaltningsretlig) genoptagelse** efter almindelige forvaltningsretlige principper, uden lovbestemte frister.
- **Forældelse** efter [§ 36](#), der er en selvstændig, materiel spærre for kravet.

Reglerne har et langt udviklingsforløb. I de ældre principafgørelser anvendes den dagældende lov om sikring mod følger af arbejdsskade, hvor genoptagelse af anerkendelse og bortfaldsreglen lå i § 24, og genoptagelse af erstatning/mén i § 34. Med 2004-loven blev disse til § 41 (anerkendelse) og § 42 (erstatning og godtgørelse), mens de særlige forældelsesregler i § 36, stk. 2-5, blev indsat ved **lov nr. 523 af 6. juni 2007** med virkning fra 1. januar 2008. Ved den store arbejdsskadereform – [lov nr. 1541 af 12. december 2023](#) med virkning for genoptagelsesansøgninger fremsat 1. juli 2024 eller senere – blev [§ 41, stk. 1](#) nyaffattet, så genoptagelsesadgangen nu samles i § 41, mens [§ 42](#) regulerer løbende erstatning og tilskadekomnes oplysningspligt. Den autoritative fortolkningsramme er [Vejledning om genoptagelse efter arbejdsskadesikringsloven](#), der afløste vejledningen fra 2017.

Reformens udtalte formål var ifølge forarbejderne at "nedbringe antallet af genoptagelser, som ikke giver tilskadekomne eller efterladte en bedre retsstilling end den, de har fået efter den oprindelige afgørelse", og det er derfor "i højere grad blevet pålagt tilskadekomne eller efterladte allerede ved genoptagelsesansøgningen at underbygge grundlaget for ansøgningen".

LOV

Arbejdsskadesikringsloven § 36

Arbejdsskadesikringsloven § 41, stk. 1

Arbejdsskadesikringsloven § 42

§ 2 Genoptagelse inden for 5-årsfristen: kun væsentlige ændringer – årsagssammenhæng prøves først materielt

Det centrale princip for genoptagelse inden for 5-årsfristen blev fastlagt ved Højesterets dom af 22. april 2009, som Ankestyrelsen indarbejdede i 146-09. Dommen underkendte Ankestyrelsens hidtidige praksis (U-2-04 og U-3-04), hvorefter der allerede ved genoptagelsen skulle vurderes årsagssammenhæng:

Der skal således ikke ved afgørelsen om genoptagelse inden for 5 års fristen foretages nogen vurdering af spørgsmålet om årsagsforbindelse mellem arbejdsskaden og de ændrede forhold.

Genoptagelse inden for fristen er dermed udelukkende betinget af, at der er sket **væsentlige ændringer** af skadelidtes helbredsmæssige og/eller erhvervsmæssige forhold. Spørgsmålet om årsagssammenhæng – under hensyntagen til formodningsreglen i § 12, stk. 2 – afgøres først, når sagen er genoptaget og behandles materielt.

Kravene til de nye oplysninger ("nova") er beskedne inden for fristen. I 110-10 fastslog Ankestyrelsen:

Ifølge formuleringen af arbejdsskadelovens § 41, stk. 1 er det ikke en betingelse, at der skal foreligge væsentlige nye oplysninger, for at der kan ske genoptagelse inden for 5-årsfristen. Der er således beskedne krav til nova.

Selve 5-årsfristens beregning afhænger af, hvilken afgørelse der er tale om. I U-27-03 regnedes fristen fra den seneste afgørelse, der var truffet på et nyt retligt grundlag (lidelsen var i mellemtiden optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen), og i U-14-01 understregede Ankestyrelsen, at 5-årsfristen for anerkendelsesspørgsmålet er absolut og ikke kan forlænges, mens særreglen for erhvervssygdomme på fortegnelsen kan give en fornyet vurdering efter fristens udløb.

Skærpselse fra 1. juli 2024: Efter den nyaffattede § 41 skal den, der anmoder, nu allerede ved ansøgningen dokumentere nye oplysninger, der skaber "en vis sandsynlighed for", at forholdene har ændret sig væsentligt, og at der er årsagssammenhæng mellem arbejdsskaden og ændringen, jf. [vejledningens afsnit 3.4.2](#). For nyere ansøgninger er den "rene" 146-09-model – hvor årsagssammenhæng først prøves materielt – således blødt op, mens princippet fortsat gælder for ansøgninger fremsat før 1. juli 2024.

LOV

Arbejdsskadesikringsloven § 12, stk. 2

Arbejdsskadesikringsloven § 41, stk. 1

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Genoptagelse af for sent anmeldte arbejdsskadesager efter lovændring: Betingelser for nova og procesuel karakter 01.01.2010

Ankestyrelsen · Højesteretsdom ændrer praksis for genoptagelse af sager om tab af erhvervsevne inden for 5-års fristen 01.01.2009

Ankestyrelsen · Beregning af 5-årsfrist for genoptagelse ved arbejdsskadesager, når der foreligger nyt retligt grundlag 01.01.2003

Ankestyrelsen · Genoptagelsesfrist for erhvervssygdomme: Vurdering af 5-års fristen (§ 24) og senere ændringer i erhvervssygdomsfortegnelsen 01.01.2001

§ 3 Genoptagelse efter 5-årsfristens udløb: skadelidte bærer bevisbyrden for årsagssammenhæng

Hvor genoptagelse inden for fristen er lempelig, vender bevisbyrden, når fristen er overskredet. Det er kernen i [174-11](#), der bygger på Højesterets dom af 10. februar 2011:

Det er ved Højesterets dom af 10. februar 2011 blevet fastslået, at det ved genoptagelse af sager efter udløbet af 5 års fristen er skadelidte, der har bevisbyrden for, at der er årsagsforbindelse mellem arbejdsskaden og den forværrede helbredsmæssige tilstand.

I sagen var der utvivlsomt sket en helbredsforværring (øgede nakkesmerter, udstråling, hovedpine), men Ankestyrelsen lagde vægt på, at det ikke var overvejende sandsynligt, at forværringen skyldtes følgerne af arbejdsskaden fra 1998 frem for **degenerative forandringer** (discusdegeneration og spondylose). Dette mønster – at en forværring, der lægefagligt forklares af alders- eller slidbetingede forandringer eller af andre, konkurrerende forhold, ikke kan henføres til arbejdsskaden – går igen i Ankestyrelsens afslag.

Et beslægtet eksempel ses i [3-17](#), hvor en forværret støjbetinget hørenedsættelse skyldtes ny, **privat** støjeksponering: da en støjbetinget hørenedsættelse ikke forværres efter, at den arbejdsbetingede udsættelse er ophørt, var der ikke en forværring, der var en følge af arbejdsskaden.

For erhvervsevnetab har retspraksis dog gjort adgangen mere lempelig end for varigt mén. Som [Vejlledning om forældelse af krav efter arbejdsskader](#) opsummerer, skal der "mindre til at genoptage en sag om krav på erstatning for tab af erhvervsevne uden for 5-årsfristen, end tilfældet er for genoptagelse af det varige mén". Efter 2024-reformen er den særlige 5-årige genoptagelsesfrist for erstatnings- og godtgørelsesspørgsmål afløst af forældelsesreglerne i [§ 36, stk. 3](#), men sondringen mellem inden for og uden for fristen er fortsat relevant for ældre anmodninger.

LOV

[Arbejdsskadesikringsloven § 12, stk. 2](#)[Arbejdsskadesikringsloven § 36, stk. 3](#)[Arbejdsskadesikringsloven § 42, stk. 1](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Forældelse af krav på arbejdsskadeydelse er irrelevant, hvis der ikke er grundlag for genoptagelse eller stiftet et nyt krav 01.01.2017

Ankestyrelsen · Arbejdsskade: Bevisbyrde for årsagssammenhæng ved genoptagelse efter udløb af 5-års fristen for varigt mén 01.01.2011

§ 4 Den absolutte 5-årsfrist ved henlæggelse på grund af manglende medvirken

En særlig – og ufravigelig – frist gælder, når en sag er henlagt, fordi tilskadekomne ikke har medvirket til sagens oplysning. Efter [§ 36, stk. 2](#) (videreført fra den dagældende § 24, stk. 3) bortfalder kravet 5 år efter arbejdsskadens indtræden, hvis det anmeldte tilfælde ikke kan behandles på grund af forhold, der skyldes den skadelidte. Forarbejderne til § 36 bekræfter, at bestemmelsen netop sigter på situationer, hvor tilskadekomne ikke medvirker ved sagens oplysning.

I [25-10](#) var en sag henlagt i 2002, fordi borgeren ikke returnerede et spørgeskema, og genoptagelse blev først søgt i 2007:

Grunden er, at et krav efter loven bortfalder efter 5 år regnet fra arbejdsskadens indtræden, hvis det anmeldte tilfælde ikke kan behandles på grund af forhold, der skyldes den skadelidte. 5-årsfristen er absolut, og der kan således ikke dispenseres for en overskridelse af fristen.

Afgørelsen viser samtidig, at passivitet smitter af på det ulovbestemte spor: selv om de nye oplysninger om hændelsen var væsentlige, kunne sagen ikke genoptages på ulovbestemt grundlag, fordi "den sene fremkomst af disse oplysninger skyldes din manglende medvirken ved sagens oplysning i 2002".

Samme linje blev fastlagt i [U-38-01](#):

Det følger af lovens § 24, stk. 3, at hvis et anmeldt tilfælde ikke kan behandles på grund af forhold, der skyldes sikrede eller de efterladte, bortfalder kravet efter loven efter fem år, regnet fra arbejdsskadens indtræden. Der kan ikke efter bestemmelsens ordlyd dispenseres fra overskridelse af 5 års fristen.

Den absolutte karakter af fristerne på området ses også i [U-41-01](#), hvor Ankestyrelsen fastslog, at der ikke forelå hjemmel til at genoptage spørgsmålet om erstatning for tab af forsørger efter udløbet af den lovbestemte 5-årsfrist.

LOV	Arbejdsskadesikringsloven § 36, stk. 2	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Genoptagelse af arbejdsskadesag: Afslag efter udløb af 5-årsfrist og passivitet ved sagens oplysning	01.01.2010
	Ankestyrelsen · Bortfald af erstatningskrav: 5-års frist for genoptagelse af arbejdssag kan ikke fraviges ved sikredes manglende svar	01.01.2001
	Ankestyrelsen · Ingen genoptagelse af erstatning for tab af forsørger efter udløb af 5-års frist	01.01.2001

§ 5 Genoptagelse på ulovbestemt (forvaltningsretligt) grundlag

Sideløbende med § 41 gælder de almindelige forvaltningsretlige principper om genoptagelse. Ankestyrelsen genoptager efter dette spor, når én af tre betingelser er opfyldt: (1) der foreligger nye oplysninger af så væsentlig betydning, at resultatet sandsynligvis ville have været anderledes, (2) der er sket en væsentlig ændring af retsreglerne med tilbagevirkende kraft, eller (3) der er begået væsentlige sagsbehandlingsfejl i den oprindelige afgørelse, jf. [131-09](#) og [3-17](#). Der gælder ingen korte frister for dette spor.

I [131-09](#) – der udsprang af kritik fra Folketingets Ombudsmand af, at myndighederne ofte undlod at vurdere ulovbestemt genoptagelse – blev en méngrad genoptaget, fordi AES havde overset en gener (strækkemangel i tommelfingerens yderled): Ankestyrelsen fandt, at den manglende inddragelse af alle gener udgjorde "en væsentlig sagsbehandlingsfejl".

Underkendelse af praksis er det klassiske eksempel på ændrede retsregler. I [U-9-04](#) gav Højesterets fleksjob-dom fra 2003 grundlag for genoptagelse, idet "en underkendelse af praksis gav grundlag for genoptagelse ud fra almindelige forvaltningsretlige principper" – også med virkning forud for dommens dato. Tilsvarende blev sager om erhvervsevnetab for deltidsansatte genoptaget på ulovbestemt grundlag i [30-12](#) efter Højesterets domme af 16. august 2010.

Domstolene fører kontrol med dette spor. I byrettens dom [BS-30361/2021-HEL](#) blev et pålæg fra Ankestyrelsen til AES om at genoptage en sag ophævet, fordi Ankestyrelsen ikke havde godtgjort væsentlige sagsbehandlingsfejl – og retten afviste udtrykkeligt, at Ankestyrelsen besidder "en særlig ekspertise" i at vurdere, om betingelserne for ulovbestemt genoptagelse er opfyldt. Og i [BS-5483/2022-KBH](#) blev et forsikringsselskabs krav om genoptagelse pga. påstået forkert retsgrundlag afvist, da selskabet ikke havde godtgjort, at der var anvendt et forkert retsgrundlag.

LOV	Arbejdsskadesikringsloven § 36, stk. 5	
PRAKSIS	Byretten · Retten ophæver Ankestyrelsens pålæg om genoptagelse af arbejdsskadesag	10.11.2023
	Byretten · Alm. Brand Forsikring A/S frifundet i sag om genoptagelse af arbejdsskade og ret til refusion for buschaufførs psykiske skade efter redningsforsøg	13.07.2023
	Ankestyrelsen · Forældelse af krav på arbejdsskadeudgifter er irrelevant, hvis der ikke er grundlag for genoptagelse eller stiftet et nyt krav	01.01.2017
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af arbejdsskadesager: Fastsættelse af erhvervsevnetab for deltidsansatte efter Højesterets princip	31.12.2011
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af sag om varigt mén på ulovbestemt grundlag på grund af væsentlig sagsbehandlingsfejl	01.01.2009
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af arbejdsskadesager efter Højesteretsdom om erstatning for tab af erhvervsevne ved fleksjob	01.01.2004

§ 6 Samspillet mellem genoptagelse og forældelse

Forældelse efter § 36 er en selvstændig spærre, der virker uafhængigt af genoptagelsesadgangen. Det centrale udgangspunkt blev fastslået af Højesteret i [BS-57184/2019-HJR](#) (UfR 2020.4174H):

Efter ordlyden af § 36, stk. 2-4, og forarbejderne hertil kan der indtræde forældelse af krav på erstatning eller godtgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, selv om der er adgang til genoptagelse af arbejdsskadesagen efter § 41, stk. 1.

Højesteret lagde vægt på en modsætningslutning fra [§ 36, stk. 5](#), der udtrykkeligt undtager visse genoptagelsessituationer (erhvervssygdomme, der optages på fortegnelsen, og genoptagelse på andet grundlag end §§ 41-43, fx forvaltningsretlig genoptagelse efter underkendt praksis) fra de korte forældelsesfrister. Da den foreliggende type genoptagelse ikke var nævnt, var kravet omfattet af de almindelige forældelsesregler og dermed forældet, da anmodningen kom mere end 3 år efter Ankestyrelsens afgørelse, jf. tillægsfristen i [§ 36, stk. 4](#).

Ankestyrelsen har spejlet dette i [3-17](#), hvor det fastslås, at vurderingen af genoptagelse går forud for forældelse, og at forældelse er irrelevant, hvis genoptagelse afvises:

Forældelsesreglerne vedrører fordringer og der er ikke en fordring at forælde, hvis der ikke er stiftet et krav på ydelser efter arbejdsskadeloven.

Forældelsesfristens rækkevidde blev afklaret i [30-16](#), hvor Ankestyrelsen – efter Højesterets dom af 25. april 2016 – kasserede princip 173-12 og fastslog, at den særlige 5-årige frist i [§ 36, stk. 3](#) gælder alle krav uanset skadens indtrædelsestidspunkt, ikke kun skader efter 1. januar 2004. Sager, der var afvist efter den 3-årige frist i [forældelsesloven § 3](#), skulle genoptages af myndighedens eget initiativ.

Et vigtigt værn for skadelidte fulgte af [BS-53076/2023-HJR](#): når AES faktisk genoptager en sag, mens kravet endnu ikke er forældet, løber den 3-årige tillægsfrist fra meddelelsen om den nye afgørelse. Højesteret ændrede her by- og landsrettens resultat:

Instans	Resultat	Begrundelse
Byret (BS-11877/2021-ROS)	Forældet	Genoptagelse i 2017/18 gav ikke ny tillægsfrist (ingen nye oplysninger)
Landsret (BS-4580/2022-OLR)	Forældet	Stadfæstede, under henvisning til UfR 2020.4174H
Højesteret (BS-53076/2023-HJR)	Ikke forældet	Faktisk genoptagelse i 2014 → 3-årig tillægsfrist fra endelig afgørelse i 2018, jf. § 36, stk. 4, fortolket i lyset af forældelsesloven § 21, stk. 2

Resultatet er en finmasket regel: et krav kan forældes, selv om § 41-adgangen består ([BS-57184](#)), men hvis myndigheden rent faktisk genoptager sagen inden forældelse, beskyttes skadelidte af en ny 3-årig tillægsfrist ([BS-53076](#)).

LOV

[Arbejdsskadesikringsloven § 36, stk. 2-4, 5](#)[Arbejdsskadesikringsloven § 41, stk. 1](#)[Forældelsesloven § 3, stk. 1](#)[Forældelsesloven § 21, stk. 2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afklaring af forældelsesfrister ved genoptagelse af arbejdsskadesager	22.08.2024
	Højesteret · Samspillet mellem forældelse og genoptagelse i arbejdsskadesager	24.09.2020
	Landsretten · Landsretten stadfæster byrettens dom i sag om forældelse af krav på erhvervsevnetab efter arbejdsskade	02.03.2023
	Byretten · Sag om forældelse af krav på erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskade	10.01.2022
	Ankestyrelsen · Forældelse af krav på arbejdsskadeudgifter er irrelevant, hvis der ikke er grundlag for genoptagelse eller stiftet et nyt krav	01.01.2017
	Ankestyrelsen · Højesteretsdom fastslår, at 5-års forældelsesfristen i arbejdsskadesikringsloven gælder for alle krav om erstatning i anledning af arbejdsskade	01.01.2016

§ 7 Hvad Ankestyrelsen og AES lægger vægt på

På tværs af afgørelserne tegner der sig et klart vurderingsmønster for, hvad der afgør udfaldet af en genoptagelsesanmodning:

- **Dokumenteret forværring frem for blot ændrede klager.** Ankestyrelsen kræver objektiv dokumentation. Efter [vejledningens afsnit 3.5](#) skal dokumentationen "som udgangspunkt være udarbejdet af andre end tilskadekomne" – fx lægejournal, sygehus- eller speciallægeerklæring – og en ren henvisning til yderligere undersøgelse er ikke i sig selv nok.
- **Ændringens størrelse.** Ankestyrelsen lægger vægt på, at en væsentlig ændring som udgangspunkt indebærer, at méngraden eller erhvervsevnetabet kan ændres med mindst ét niveau (fx fra 20 % til 25 % mén eller fra 15 % til 20 % erhvervsevnetab), jf. [vejledningens afsnit 3.4.2](#).
- **Årsagssammenhæng er afgørende.** Ankestyrelsen afviser genoptagelse, når en ny gene eller forværring ikke med en vis sandsynlighed kan henføres til arbejdsskaden. Vejledningens eksempler illustrerer dette skarpt: skuldersmerter opstået efter havearbejde, en opsigelse uden dokumenteret sammenhæng med skaden, og en

diskusprolaps efter en skulderskade fører alle til afslag, fordi dokumentationen ikke viser en vis sandsynlighed for årsagssammenhæng.

- **Konkurrerende årsager taler imod.** Som vist i [174-11](#) og [3-17](#) afviser Ankestyrelsen genoptagelse, når forværringen med overvejende sandsynlighed skyldes degenerative forandringer eller udefrakommende (fx privat) påvirkning.

Samlet kan mønsteret beskrives sådan: Ankestyrelsen accepterer genoptagelse, når der foreligger ny, ekstern dokumentation for en niveauskiftende forværring med plausibel sammenhæng til skaden, og afviser, når der mangler dokumentation, når ændringen er ubetydelig, eller når årsagen ligger uden for arbejdsskaden.

LOV	Arbejdsskadesikringsloven § 12, stk. 2	Arbejdsskadesikringsloven § 41, stk. 1	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Forældelse af krav på arbejdsskadeydelse er irrelevant, hvis der ikke er grundlag for genoptagelse eller stiftet et nyt krav		01.01.2017
	Ankestyrelsen · Arbejdsskade: Bevisbyrde for årsagssammenhæng ved genoptagelse efter udløb af 5-års fristen for varigt mén		01.01.2011
	Ankestyrelsen · Højesteretsdom ændrer praksis for genoptagelse af sager om tab af erhvervsevne inden for 5-års fristen		01.01.2009

§ 8 Klagebehandling, prøvelse og sagsgang ved Ankestyrelsen

AES træffer afgørelse i første instans, og afgørelserne kan inden for klagefristen i [§ 44](#) (fra 2020 ensrettet til fire uger) påklages til **Ankestyrelsen**. Enkelte processuelle træk er værd at bemærke:

- **Beslutningen om at genoptage er et processuelt skridt, ikke en afgørelse.** I [110-10](#) fastslog Ankestyrelsen, at en beslutning om at genoptage en sag ikke i sig selv skaber retsvirkninger og derfor ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand.
- **Forsikringsselskaber har ikke krav på genoptagelse.** Efter [vejledningens afsnit 2.2](#) kan kun tilskadekomne eller efterladte anmode om genoptagelse efter loven; AES kan dog genoptage af egen drift, og et selskabs anmodning behandles som en opfordring hertil – men AES' beslutning om ikke at genoptage af egen drift kan ikke påklages til Ankestyrelsen.
- **Sagen bortfalder ved skadelidtes død før materiel afgørelse.** I [172-12](#) fastslog Ankestyrelsen, at retten til mén- og erhvervsevnetabserstatning er en personlig formuerettighed: dør den sikrede, inden der er truffet materiel afgørelse, skal sagen udgå af behandlingen.

Domstolskontrollen rejser to spørgsmål, som arbejdsskademyndighederne aktuelt fører sag om. For det første er **omfanget af Ankestyrelsens prøvelsespligt**, når AES *imødekommer* en genoptagelse efter fristudløb, endnu ikke afklaret af Højesteret: i [BS-60564/2024-HJR](#) afviste Højesteret den 20. juni 2025 at henvise sagen til landsretten som 1. instans, idet spørgsmålet ikke blev anset for principielt, fordi der allerede foreligger retspraksis om prøvelsesadgangen; selve sagen verserer fortsat ved byretten.

For det andet kan **retsfortabende passivitet** afskære en part fra domstolsprøvelse. I [BS-31168/2023-HJR](#) fandt Højesteret den 3. april 2024, at en (selvforsikret) kommune efter ca. 10 års passivitet og udbetalinger uden forbehold var afskåret fra at anfægte en méngradsafgørelse fra 2010:

tiltræder Højesteret, at Hillerød Kommune har udvist en passivitet, der medfører, at kommunen er afskåret fra nu at gøre indsigelse mod afgørelsen om varigt mén.

Dommen stadfæstede [BS-26272/2021-OLR](#) og viser, at passivitetsgrundsætningen gælder, selv om arbejdsskadesikringsloven ikke indeholder lovbestemte søgsmålsfrister, og uanset at skadelidte er beskyttet mod tilbagebetaling efter [§ 40 a](#).

LOV	Arbejdsskadesikringsloven § 40a	Arbejdsskadesikringsloven § 41, stk. 1
	Arbejdsskadesikringsloven § 44	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets kendelse om afslag på henvisning af sag om Ankestyrelsens prøvelsespligt til landsretten	20.06.2025
	Højesteret · Hillerød Kommune afskåret fra at anfægte 10 år gammel afgørelse om varigt mén grundet passivitet	03.04.2024
	Landsretten · Hillerød Kommune mod S/I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – Passivitet og anfægtelse af afgørelse om varigt mén	22.09.2022
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af arbejdsskadesag: Sagen bortfalder ved sikredes død, hvis der ikke er truffet materiel afgørelse	31.12.2011
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af for sent anmeldte arbejdsskadesager efter lovændring: Betingelser for nova og procesuel karakter	01.01.2010

§ 9 Sammenfatning af centrale takeaways

Praksis tegner et sammenhængende billede af genoptagelse og forældelse i arbejdsskadesager:

- **Inden for 5-årsfristen** kræver Ankestyrelsen kun væsentlige ændringer i helbreds- eller erhvervsforhold; årsagssammenhæng prøves først i den materielle behandling med formodningsreglen i [§ 12, stk. 2](#) (146-09, 110-10).
- **Efter fristen** bærer skadelidte bevisbyrden for, at en forværring skyldes arbejdsskaden, og afslag følger typisk, når degenerative forandringer eller andre forhold er den mere sandsynlige årsag (174-11).
- **Den absolutte 5-årsfrist ved henlæggelse** på grund af manglende medvirken kan ikke fraviges – heller ikke på ulovbestemt grundlag, hvis forsinkelsen skyldes egen passivitet (25-10, U-38-01).
- **Ulovbestemt genoptagelse** står åben uden korte frister ved nye væsentlige oplysninger, ændrede retsregler eller væsentlige sagsbehandlingsfejl, men domstolene kontrollerer Ankestyrelsens vurdering nøje (131-09, U-9-04, BS-30361/2021-HEL).
- **Forældelse** er en selvstændig spærre: et krav kan forældes, selv om [§ 41](#)-adgangen består (BS-57184), den 5-årige frist i [§ 36, stk. 3](#) gælder alle krav uanset skadesdato (30-16), og en faktisk genoptagelse udløser en 3-årig tillægsfrist fra den nye afgørelse (BS-53076) – mens forældelse er uden betydning, hvis intet nyt krav er stiftet (3-17).
- **2024-reformen** har skærpet adgangen ved at pålægge den, der anmoder, allerede ved anmodningen at dokumentere nye oplysninger med en vis sandsynlighed for både væsentlig ændring, årsagssammenhæng og ændret materielt udfald.

Afgrænsning: Selve **anerkendelsen** af arbejdsskaden behandles i [arbejdsskade-anerkendelse](#) og [erhvervssygdom-anerkendelse](#), mens **udmålingen** af henholdsvis erhvervsevnetab og varigt mén er beskrevet i [erhvervsevnetab](#) og [varigt-men-mengradserstatning](#). Den generelle forvaltningsretlige genoptagelse uden for arbejdsskadeområdet er behandlet i [genoptagelse-forvaltning](#).

LOV	Arbejdsskadesikringsloven § 12, stk. 2	Arbejdsskadesikringsloven § 36, stk. 3
-----	--	--

Arbejdsskadesikringsloven § 41

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afklaring af forældelsesfrister ved genoptagelse af arbejdsskadesager	22.08.2024
	Højesteret · Samspillet mellem forældelse og genoptagelse i arbejdsskadesager	24.09.2020
	Byretten · Retten ophæver Ankestyrelsens pålæg om genoptagelse af arbejdsskadesag	10.11.2023
	Ankestyrelsen · Forældelse af krav på arbejdsskadeydelse er irrelevant, hvis der ikke er grundlag for genoptagelse eller stiftet et nyt krav	01.01.2017
	Ankestyrelsen · Højesteretsdom fastslår, at 5-års forældelsesfristen i arbejdsskadesikringsloven gælder for alle krav om erstatning i anledning af arbejdsskade	01.01.2016
	Ankestyrelsen · Arbejdsskade: Bevisbyrde for årsagssammenhæng ved genoptagelse efter udløb af 5-års fristen for varigt mén	01.01.2011
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af arbejdsskadesag: Afslag efter udløb af 5-årsfrist og passivitet ved sagens oplysning	01.01.2010
	Ankestyrelsen · Højesteretsdom ændrer praksis for genoptagelse af sager om tab af erhvervsevne inden for 5-års fristen	01.01.2009
	Ankestyrelsen · Genoptagelse af sag om varigt mén på ulovbestemt grundlag på grund af væsentlig sagsbehandlingsfejl	01.01.2009

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Arbejdsskadesikringsloven § 12

stk. 2

Arbejdsskadesikringsloven § 36

Arbejdsskadesikringsloven § 41

Arbejdsskadesikringsloven § 42

Forældelsesloven § 3

MATERIALE Citerede afgørelser

23 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

4

20.06.2025	Højesterets kendelse om afslag på henvisning af sag om Ankestyrelsens prøvelsespligt til landsretten	60564-2024
22.08.2024	Højesterets afklaring af forældelsesfrister ved genoptagelse af arbejdsskadesager	6072-7268
03.04.2024	Hillerød Kommune afskåret fra at anfægte 10 år gammel afgørelse om varigt mén grundet passivitet	bs-31168-2023-hjr
24.09.2020	Samspillet mellem forældelse og genoptagelse i arbejdsskadesager	bs-57184-2019-hjr

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

2

02.03.2023	Landsretten stadfæster byrettens dom i sag om forældelse af krav på erhvervsevnetab efter arbejdsskade	5391-6466
22.09.2022	Hillerød Kommune mod S/I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – Passivitet og anfægtelse af afgørelse om varigt mén	4867-5872

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

3

10.11.2023	Retten ophæver Ankestyrelsens pålæg om genoptagelse af arbejdsskadesag	9915-11600
------------	--	------------

13.07.2023	Alm. Brand Forsikring A/S frifundet i sag om genoptagelse af arbejdsskade og ret til refusion for buschaufførs psykiske skade efter redningsforsøg	10283-12081
10.01.2022	Sag om forældelse af krav på erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskade	5387-6461
ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		14
01.01.2017	Forældelse af krav på arbejdsskadeydelse er irrelevant, hvis der ikke er grundlag for genoptagelse eller stiftet et nyt krav	3-17
01.01.2016	Højesteretsdom fastslår, at 5-års forældelsesfristen i arbejdsskadesikringsloven gælder for alle krav om erstatning i anledning af arbejdsskade	30-16
31.12.2011	Genoptagelse af arbejdsskadesag: Sagen bortfalder ved sikredes død, hvis der ikke er truffet materiel afgørelse	172-12
31.12.2011	Genoptagelse af arbejdsskadesager: Fastsættelse af erhvervsevnetab for deltidsansatte efter Højesterets princip	30-12
01.01.2011	Arbejdsskade: Bevisbyrde for årsagssammenhæng ved genoptagelse efter udløb af 5-års fristen for varigt mén	174-11
01.01.2010	Genoptagelse af arbejdsskadesag: Afslag efter udløb af 5-årsfrist og passivitet ved sagens oplysning	25-10
01.01.2010	Genoptagelse af for sent anmeldte arbejdsskadesager efter lovændring: Betingelser for nova og procesuel karakter	110-10
01.01.2009	Genoptagelse af sag om varigt mén på ulovbestemt grundlag på grund af væsentlig sagsbehandlingsfejl	131-09
01.01.2009	Højesteretsdom ændrer praksis for genoptagelse af sager om tab af erhvervsevne inden for 5-års fristen	146-09
01.01.2004	Genoptagelse af arbejdsskadesager efter Højesteretsdom om erstatning for tab af erhvervsevne ved fleksjob	U-9-04
01.01.2003	Beregning af 5-årsfrist for genoptagelse ved arbejdsskadesager, når der foreligger nyt retligt grundlag	U-27-03
01.01.2001	Ingen genoptagelse af erstatning for tab af forsørger efter udløb af 5-års frist	U-41-01
01.01.2001	Genoptagelsesfrist for erhvervssygdomme: Vurdering af 5-års fristen (§ 24) og senere ændringer i erhvervssygdomsfortegnelsen	U-14-01
01.01.2001	Bortfald af erstatningskrav: 5-års frist for genoptagelse af arbejdssag kan ikke fraviges ved sikredes manglende svar	U-38-01

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Betænkning om revision af arbejdsskadeforsikringsloven

1988 · Socialministeriet

Betænkning om revision af arbejdsskadeforsikringsloven

1988 · Socialministeriet
